

עין משפט ונר מצוה

עו א ב מיי פ"ב מהל' טומאת אוכלין הלכ' ב:

עח ג ד מיי פט"ז מהל' טומאת נרעת הלכה ה:

עט ה מיי פ"ב מהל' אבות הטומאה הלכה ה:

פ ו מיי סס הלכה ג: פא ז מיי פ"ד סס הלכה ה:

שיטה מקובצת

א] בשר הפורש ממנו מאבר בהמה דאילו נמחק מלת ממנו ונ"ב נ"א בשר הפורש ממנו דאילו: **ב**] אמר רב דכתב וכי ימות: **ג**] וכי ימות מן הבהמה וגו' מקצת בהמה: **ד**] ועצמות מאי איכא בין נמחקו מלות מאי איכא: **ה**] בינייהו אמר רב פפא נמחק מלת בינייהו: **ו**] והנוגע בה הוי שני כלום נעשה האוכל: **ז**] הוי מחובר וטהור הנוגע בה הסי': **ח**] עובי הכותל ונראות משני צדדין: **ט**] מדכתב וכי ימות דמשמע: **י**] אלמא כעין מיתה בעינן שאינה חזרת הסי': **יא**] ומשיחשב עליו לא נגע בטומאה שיקבלנה אבל חישוב עליו והורידו לאביו לתורת אוכל ואח"כ חתכו קבל טומאת אוכל מאביו לבד מטומאה חמורה: **יב**] וכשתתכו והלכה לה טומאה חמורה נשארה עליו הקלה שלא היה לה עד עתה: **יג**] א"ל הא קשיא לי: **יד**] ואמאי הא טומאת וכו':

קבת:

רבי יהודה מטהר. הא דאמר לעיל (דף קס:) תאנים שלמקו באיביהן מטמא טומאת אוכלין אתיא דלא כרבי יהודה א"נ נמקו לא הוי אפילו כמעורה: **בול"א** וניב שפתים איבא בינייהו. פירוש כוליא שלמה וניב שפתים שלם אבל חצי כוליא וחצי ניב שפתים אע"פ שאין עושה חליפין אינו מטמא דגמרינן מזהמה ממה שהיא דבר חשוב אף אבר שהוא חשוב ואע"ג דרבי יוסי הגלילי לא יליף מזהמה לענין דבעי חשיבות קצת יליף אבל אין לומר שאפילו חצי כוליא וחצי ניב שפתים הואיל ואין עושין חליפין מטמו דהא עלם אין עושה חליפין ואם נשבר ונפל מזהמה בחייה מסתמא לא מטמא דלא עדיף עלם מן החי מעלם דנבלה דאמר נבלתה ולא בעלמות ועלם כשעורה מן המת מטמא אבל פחות לא אע"ג דאין עושה חליפין וא"ת דהכא דאמר דבשר עושה חליפין חוץ מכוליא וניב שפתים וצפרק דם הנדה (דף נה.) אמר מה עלם שאין גועו מחליף ופריך והרי בשר כו' ומשני דמקומו נעשה כלקט וי"ל דהכא מעניינה דקרא והתם מעניינה התם דומיא דעלם שמתרפא קצת אבל אין מתרפא כבתולה ובשר נמי נעשה כלקט והכא דומיא דמיתה שאינה עושה חליפין כלל ולכך נקט הכא לשון חליפין והתם נקט בינייהו בשר. אית ספרים דגרסי רכובה וכן נראה דמשום הכי לא בעי ר"ע בשר דאיכא אבר מזהמה דהיינו רכוב רוצ אברים עליו ורבי לא אזיל אלא בשר רוצ אברים ולא מטמא אפילו ברכובה גופה אבל אי לא רכובה לא הוה ידעינן טעמא דר"ע מ"ע לא דריש נמי מזהמה דנבעי בשר דטעמא דר' יוסי הגלילי ניחא דלא דריש מידי מזהמה וריצ"א פי' דרכובה כ"ע לא פליגי כיון שנבלתא קך בלא בשר לא גרעה משאר איברים ולא פליגי אלא דוקא בצבר שהיה עליו בשר והוסר:

וטומאת

ת"ל ²במותם מה מיתה שאינה עושה חליפין דברי רבי יוסי הגלילי ר"ע אומר שרץ מה שרץ גידים ועצמות אף כל בשר גידים ועצמות רבי אומר שרץ מה שרץ בשר גידים ועצמות אף כל בשר גידים ועצמות בין רבי לר"ע איבא בינייהו ארכובה בין ר"ע לר' יוסי הגלילי מאי איבא בינייהו אמר רב פפא כוליא וניב שפתים איבא בינייהו וצריכא דאי אשמעינן בהמה היינו טעמא דלא מטמא מחיים משום דלא מטמא בכעדשה אבל שרץ דמטמא בכעדשה אימא לטמא מחיים ואי אשמועינן שרץ משום דלא מטמא מחיים צריכא א"ל ת"ר החותך כזית בשר מאבר מן החי חתכו ואח"כ חישוב עליו ואח"כ חתכו טמא רבי אסי לא על לבי מדרשא אשכחיה לרבי זירא א"ל מאי אמור בבי מדרשא א"ל מאי קשיא לך אמר ליה דקתני חישוב ואח"כ חתכו טמא טומאת

מאי בינייהו: ה"ג רבי אומר **זהמה מה זהמה בשר גידים ועלמוס** כו': צין רבי לר"ע א"ב **רכובה**. רכובה הנמכרת עם הראש אין זה בשר כלל אלא גידים ועלמות לר"ע אבר הוא וכ"ש לרבי יוסי הגלילי דהא אינו עושה חליפין ולרבי לאו אבר מן החי הוא דהא אין בו בשר: צין ר"ע לרבי יוסי הגלילי **אינה** בינייהו כוליא וניב שפתים. דאין עושין חליפין ואין זהו עלם לרבי יוסי הוו אבר לר"ע לאו אבר מינהו: **בשר הפורש מן השרצים**. מן החי דלצר מן החי נוהג בהן: דאי אשמועינן **זהמה היינו טעמא דלא מטמא**. בשר מן החי דידה משום דלא מטמא כבעדשה: שרץ לא כתיב ביה משא זהמה כתיב בהם) משא: **החותך כזית בשר מאבר מן החי**. בתוספתא [עוקףין פי"ג ה"ב] לא גרסינן כזית אלא החותך בשר מאבר מן החי וכגון דאיכא כזיפה: **חתכו ואח"כ חישוב עליו**. להאכילו לעוצד כוכבים: **טהור**. דהא בשר הפורש מאבר מן החי טהור הלכך טומאת עזמו אין בו ומשיחש יא'עליו לא נגע בטומאה שיקבלנה אבל חישוב עליו והורידו באציו בצבר לתורת אוכל ואחר כך חתכו קבל טומאה מאציו קודם לכן מטומאה חמורה שהיתה עליו בעודו אבר שלם יא'כשתתכו והלכה לה טומאה חמורה נשארה עליו הקלה שלא היה לו עד עתה: (**מאי קשיא** נך) א"ל. יאהכי קשיא לי דקתני בזהיא צרייתא חישוב כו' ואמאי יתייא טמאה כו':

העור והרוטב פרק תשיעי חולין

מהו שסעשה יד לחצרהס. לענין טומאה דאורייתא לקבל טומאה מן השרץ כדי להציאה לחצרתה להיות חצרתה ראשונה כאילו נגע עלמה בטומאה. שניה לטומאה פשיטא לן דלא הויא הויא חצרתה שהרי זו לא קבלה טומאה לעלמה. ליטנא אחרינא לענין טומאת עבודה זרה קמיבעיא ליה דזו שנעשית עבודה

מהו שתעשה יד לחברתה תיקו אמר רב פפא הרי אמרו ^איחור של תאנה שנפשח ומעורה בקליפתה ר' יהודה מטהר וחכמים אומרים א"ם יכול לחיות טהור ואם לאו טמא בעי רב פפא במהו שיעשה יד לחבירו תיקו אמר רבי זירא הרי אמרו ^באבן שבזית כשהוא חולץ חולץ את כולה וכשהוא נותץ נותץ את שלו ומניח את של חבירו בעי רבי זירא מהו ישתעשה יד לחברתה תיקו: ממה הבהמה: מאי איכא בין אבר מן החי לאבר של הנבלה איכא בינייהו ^הבשר הפורש ^ו ממנו מאבר בהמה דאילו בשר הפורש מאבר מן החי לא מטמא מאבר מן הנבלה מטמא אבר מן החי דמטמא מאי קרא אמר רב יהודה אמר רב א ^זוכי ימות מן הבהמה והאי מיבעי ליה לכאידך דרב יהודה אמר רב ^חדאמר רב יהודה אמר רב ואמרי לה במתניתא תנא וכי ימות מן הבהמה ^ט מקצת בהמה מטמאה ומקצת בהמה אינה מטמאה ואיזו זו זו טרפה ששחטה אם כן לכתוב רחמנא מבהמה מאי מן הבהמה ש"מ תרתי אי הכי אפילו בשר נמי לא ס"ד דתניא יוכל יהא בשר הפורש מן החי טמא ת"ל וכי ימות מן הבהמה מה מיתה שאינה עושה חליפין אף כל שאינו עושה חליפין דברי ^דר' יוסי ר' עקיבא אומר בהמה מה בהמה גידים ועצמות אף כל גידים ועצמות רבי אומר בהמה מה בהמה בשר גידים ועצמות אף כל בשר גידים ועצמות ^י מאי איכא בין רבי לר"ע איכא בינייהו ארכובה בין ר"ע לר' יוסי הגלילי מאי איכא ^{יא} בינייהו אמר רב פפא כוליא וניב שפתים איכא בינייהו תניא נמי גבי שרצים כהאי גוונא יוכל בשר הפורש מן השרצים יהא טמא

מאי בינייהו: ה"ג רבי אומר **זהמה מה זהמה בשר גידים ועלמוס** כו': צין רבי לר"ע א"ב **רכובה**. רכובה הנמכרת עם הראש אין זה בשר כלל אלא גידים ועלמות לר"ע אבר הוא וכ"ש לרבי יוסי הגלילי דהא אינו עושה חליפין ולרבי לאו אבר מן החי הוא דהא אין בו בשר: צין ר"ע לרבי יוסי הגלילי **אינה** בינייהו כוליא וניב שפתים. דאין עושין חליפין ואין זהו עלם לרבי יוסי הוו אבר לר"ע לאו אבר מינהו: **בשר הפורש מן השרצים**. מן החי דלצר מן החי נוהג בהן: דאי אשמועינן **זהמה היינו טעמא דלא מטמא**. בשר מן החי דידה משום דלא מטמא כבעדשה: שרץ לא כתיב ביה משא זהמה כתיב בהם) משא: **החותך כזית בשר מאבר מן החי**. בתוספתא [עוקףין פי"ג ה"ב] לא גרסינן כזית אלא החותך בשר מאבר מן החי ואח"כ חישוב עליו. להאכילו לעוצד כוכבים: **טהור**. דהא בשר הפורש מאבר מן החי טהור הלכך טומאת עזמו אין בו ומשיחש יא'עליו לא נגע בטומאה שיקבלנה אבל חישוב עליו והורידו באציו בצבר לתורת אוכל ואחר כך חתכו קבל טומאה מאציו קודם לכן מטומאה חמורה שהיתה עליו בעודו אבר שלם יא'כשתתכו והלכה לה טומאה חמורה נשארה עליו הקלה שלא היה לו עד עתה: (**מאי קשיא** נך) א"ל. יאהכי קשיא לי דקתני בזהיא צרייתא חישוב כו' ואמאי יתייא טמאה כו':

וטומאת

מסורת הש"ס

א] עוקףין פי"ג משנה ח [לקמן קטו:]; **ב**] נגעים פי"ג משנה ב, **ג**] לעיל עד. **פ**]: זבחים סט.; **ד**] י"ל רבי יוסי הגלילי, **ה**] ויקרא יא,

תורה אור השלם

1. וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה הנגע בגבלתה יטמא עד הקרב: ויקרא יא לט 2. אלה הטמאים לכם בכל השרץ כל הנגע בהם במתם יטמא עד הקרב: ויקרא יא לא

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א] גמ' מ"ר החותך כזית בשר. נ"ב מיי פי"ג מהל' טומאת אוכלין הלכה ה וע"כ כ"מ:

מסורת הש"ס

(א) [לעיל עב: מה:א:]; **(ב)** [עין מוס' לעיל עב: ד"ה בשעת]; **(ג)** [נפסחים מה: ד] [עין מוס' לעיל יג: ד"ה תקרובת ומוס' פסחים עג. ד"ה מיקוץ]; **(ד)** [ז"ל דתנן]; **(ה)** [עוקצין פ"ג מה"ג מה: ג: ע"ש, ו] [לעיל עג: עד.]; **(ו)** [בסוכות ט: מנחות ק"א.]; **(ז)** [שמות יב.]; **(ח)** [עין מוס' ב"ק עג. ד"ה פרה.];

תורה אור הש"ס

1. מבבל האכל אֲשֶׁר יֵאָבֵל אֲשֶׁר יִבְזֹא עֲלָיו מִמֶּם יִטְמָא וְכָל מִשְׁקָה אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה בְּכֵל בָּלִי יִטְמָא: ורקרא יא לד

ג'יוון הש"ס

גמ' אמר אביי הרי אמרו.
ע"ל דף יג ע"ב מוס' ד"ה תקרובת:

מוסף רש"י

כופת. מוטי"ן, וסופת שס דבר הוא ובסדר טהרות טובת איכא, כופת של עץ וסופת של אֶזֶן (פסחים מה:).
אי מיתה עושה גיפור.
אבר המדולדל בבהמה ומתה, המיתה מפלת אותו ואינו טמא כאבר מן הנבלת אלא כאבר מן החי, והפרס יס בניהם דלמירין (לעיל) אבר מן החי בשר הפורס ממנו טהור, דאין מטמא אלא כשהוא אבר של בשר גידים ועצמות, אכל נבלה כות ממה טמא אב הטומאה (עירי עג.).

שאתה יכול להאכילו לאחורים.
לעובדי כוכבים דאינו חסור בהנאה (בבברות טו).
שאי אתה יכול להאכילו לאחורים.
עובדי כוכבים, שאסורים בהנאה (מנחות ק"א).

העור והרוטב פרק תשיעי חולין

טומאת צית הספרים היא.
היאך קבל טומאה! במחוצר והלא מגעו בסתר וקיי"ל בנהד (דף מה:).
מקרא דטומאת צית הספרים לא מטמא: **ר"מ היא.**
בבהמה המקשה (לעיל עב).
הואיל עובר את ידו ושחט את אמו ואח"כ חתכו בשר העובר מגע נבילה שקבל טומאה

טומאת בית הסתרים היא וטומאת בית הסתרים לא מטמא
אמר ליה אף לדידי קשיא לי ושאלתיה לרבי אבא בר ממל ואמר לי ^אהא מני רבי מאיר היא דאמר טומאת בית הסתרים מטמא
אמר ליה ולא זימנין סגיאיין אמרה קמאי ואמרי ליה שני ליה לר' מאיר בין טומאה דבעיא הכשר ובין טומאה דלא בעיא הכשר
אמר רבא ומאי קושיא דלמא בשהוכשר
אמר ליה רבה בר רב חנן לרבא למה לי הכשר הרי מטמא טומאה חמורה אגב אביו
אמר ליה כשישימש מעשה עין שימש
אמר אביי הרי אמרו ^אכופת שאור שיחורה לשיבה בטלה טומאתה לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכלין שמטמאין טומאה חמורה כשישימש מעשה עין שימש ^באמר אביי הרי אמרו ^גתקרובת עבודת כוכבים של אוכלין מטמאין באוהל טומאתה לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכלין שמטמאין טומאה חמורה כשישימש מעשה עין שימש
אמר אביי הרי אמרו יִחְבּוּרֵי אוכלין ככלים דמו טומאתן לאו דאורייתא דאי סִלְקָא דעתך דאורייתא מצינו לאוכל שמטמא טומאה חמורה כשישימש מעשה עין שימש
א"ל רב פפא לרבא הא ^דרתניא ^החלב נבלה בכפרים צריך מחשבה והכשר טומאתו אגב כוליא לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכל שמטמא טומאה חמורה כשישימש מעשה עין שימש
אמר רב מתנה הרי אמרו יִבִּית שסכבו בורעים טהרו טומאתו לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לזרעים שמטמא טומאה חמורה כשישימש מעשה עין שימש:
ר"ש מטהר:
מה נפשך "אי מיתה עושה גיפור ליטמא משום אבר מן החי אי אין מיתה עושה גיפור ליטמא משום אבר מן הנבלה
ר"ש ארישא
קאי האבר והבשר המדולדלין בבהמה מטמא טומאת אוכלין במקומן וצריכין הכשר ורבי שמעון מטהר ^אאמר רבי אסי אמר רבי יוחנן מ"ט דר"ש אמר קרא ^במכל האוכל אשר יאכל אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים

וטומאת בית הסתרים לא מטמא.
פירושה צפרק צהמה המקשה (לעיל עב: ד"ה בשעת):
וְלֹא שְׁנֵי דָּרִי מֵאִיר בֵּין טוּמְאָה דְּבַעֵי הַבֶּשֶׂר בּוֹ.
הלשון אין מיושב דלא ה"ל למימר טפי אלא הכא לא הוכשר:
לְמַד
לִי הַבֶּשֶׂר וְהָא מִטְמָא טוּמְאָה חֲמוּרָה

^בטומאת בית הסתרים היא וטומאת בית הסתרים לא מטמא
אמר ליה אף לדידי קשיא לי ושאלתיה לרבי אבא בר ממל ואמר לי ^אהא מני רבי מאיר היא דאמר טומאת בית הסתרים מטמא
אמר ליה ולא זימנין סגיאיין אמרה קמאי ואמרי ליה שני ליה לר' מאיר בין טומאה דבעיא הכשר ובין טומאה דלא בעיא הכשר
אמר רבא ומאי קושיא דלמא בשהוכשר
אמר ליה רבה בר רב חנן לרבא למה לי הכשר הרי מטמא טומאה חמורה אגב אביו
אמר ליה כשישימש מעשה עין שימש
אמר אביי הרי אמרו ^אכופת שאור שיחורה לשיבה בטלה טומאתה לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכלין שמטמאין טומאה חמורה כשישימש מעשה עין שימש ^באמר אביי הרי אמרו ^גתקרובת עבודת כוכבים של אוכלין מטמאין באוהל טומאתה לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכלין שמטמאין טומאה חמורה כשישימש מעשה עין שימש
אמר אביי הרי אמרו יִחְבּוּרֵי אוכלין ככלים דמו טומאתן לאו דאורייתא דאי סִלְקָא דעתך דאורייתא מצינו לאוכל שמטמא טומאה חמורה כשישימש מעשה עין שימש
אמר אביי הרי אמרו יִבִּית שסכבו בורעים טהרו טומאתו לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לזרעים שמטמא טומאה חמורה כשישימש מעשה עין שימש:
ר"ש מטהר:
מה נפשך "אי מיתה עושה גיפור ליטמא משום אבר מן החי אי אין מיתה עושה גיפור ליטמא משום אבר מן הנבלה
ר"ש ארישא
קאי האבר והבשר המדולדלין בבהמה מטמא טומאת אוכלין במקומן וצריכין הכשר ורבי שמעון מטהר ^אאמר רבי אסי אמר רבי יוחנן מ"ט דר"ש אמר קרא ^במכל האוכל אשר יאכל אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים

קבא.

וטומאת בית הסתרים לא מטמא.
פירושה צפרק צהמה המקשה (לעיל עב: ד"ה בשעת):
וְלֹא שְׁנֵי דָּרִי מֵאִיר בֵּין טוּמְאָה דְּבַעֵי הַבֶּשֶׂר בּוֹ.
הלשון אין מיושב דלא ה"ל למימר טפי אלא הכא לא הוכשר:
לְמַד
לִי הַבֶּשֶׂר וְהָא מִטְמָא טוּמְאָה חֲמוּרָה **אגב אביו.**
תימה אמאי לא פריך למה ליה לאוקומיה כר"מ הא מטמא טומאה חמורה אגב אביו ואין צריך לא הכשר מים ולא הכשר שרך כדלמר פרק צא סימן (מהד דף ג:):

כשישימש מעשה עין שימש.
פירוש מאותו שם שהיה מטמא טומאה חמורה דהיינו משום אבר מן החי עתה אין אבר מן החי שאין צו אלא בשר ואין קרוי אבר ול"ד לנבלת עוף טהור ופרים הנשרפים כששטימא טומאה חמורה היה משום שורף פרים והשתא נמי הס פרים וה"פ כשימש מעשה עץ שימש לא מתורת אוכל כמו שהוא עתה אלא מתורת עץ צעלמא וא"ת א"ע" דמעשה עץ שימש ליטמא דנגמר מורעים שאין סופן לטמא טומאה חמורה בשום ענין וי"ל דזרעים נמי סופן לטמא טומאה חמורה ע"י שמוש עץ כדלמר בסמוך כופת שאור שיחדה ליטש עליה בטלה ומטמאה טומאת מדרס:

טומאתה לאו דאורייתא.
תימה דאי לאו מדאורייתא

בטלה אמאי מותר להניחה בציתו:
בית שסכבו בורעים טהרו.
מכאן קשה על פירוש רבינו שמואל בפ"ק דסוכה (דף יג:).
דלמר ירקות שאדם יולא בהן ידי חובתו בפסח אין חוצצין בפני הטומאה אכל מצידין הטומאה ופוסלין הסוכה משום אויר פירוש ולא משום סכך פסול דסכך פסול בהרבעה ואויר בשלשה ואמר התם מאי טעמא כיון דכי יבשי נפלי כמאן דמפרשי דמו ופירש רבינו שמואל דהא דקאמר מאי טעמא לאו אאין חוצצין בפני הטומאה קאי משום דהוי אוכל ומקבל טומאה ואין חוץץ בפני הטומאה אלא אפוסלים את הסוכה קאי וקשה לפירוש דהכא משמע דבטלי לגבי צית ולא מקבלי טומאה ומיהו יש לומר לפירוש דמילי מילי קתני ואין חוצצין לאו כסכך צהם קאמר אכל מכל מקום לא היה צריך לפרש כן דאיכא לפרושי כססיך בהן ולא מקבלי טומאה והאי דאין חוצצין כדמפרש התם משום דכי יבשי נפלי וכן פירש בקונטרס שם:

כזית

עין משפט נר מצוה

א [מיי' פכ"ה מהלכות כלים הלכה יב:]; **ב** [מיי' פ"ב מהלכות טומאת אוכלין ה"ב:]; **ג** [מיי' פ"ד מהלכות טומאת זרעית ה"ן:];

לעזי רש"י

מוטי"ל.
גוש (של שאור).

שיטה מקובצת

אן היאך קבל טומאה מאביו במחוצר: **ב** וכו"ש זה שכבר טימא לאבר שמטמא כנבלה הס"ד כשישימש וכו' וכן כתוב בספרי כ"י: **ג** שאין האבר מטמא כלום ע"י אותו בשר. ג"ב בספר פ"י לא נמצאו מלות אלו: **ד** שהרי יחודה לכך ולא להחמין שאר עיסות ואומר אני: **ה** ומשני תלמודא לעולם וכו': **ו** הרי אמרו תקרובת ע"ז של אוכלין טמא באהל דילפינן לה מריאכלו ובחי' מתים מה מת מטמא באהל אף תקרובת ע"ז מטמא באהל וקאמר אביי ואמר אני דטומאה זו: **ז** משום מגע נבלה אגב כוליא כשהכוליא טמונה: **ח** טמונה בו מטמאה והד"א: **ט** [אין צריך הכשר וזה לענין טומאת אוכלין אוכל הוא וקתני צריך הכשר הס"ד כך מצאתי בכ"י ש"ן]: **י** הרי אמרו בית שסכבו בורעים **וא**ן בטלו הזרעים ונעשה אהל: **יג** כותליו ואהל שלו ומטמא אדם וכלים: **יד** לטמא אדם וכלים לאו דאורייתא היא ואת דגרסי בית שסכבו בורעים טהרו כלומר טהרו מטומאת אוכלים ונעשו עץ:

הרי אמרו **תקרובת עבודת כוכבים של אוכלין מטמא בזה**.
ווקאמר אביי אומר אני טומאה זו לאו דאורייתא וקרא אסמכתא צעלמא:
דאי דאורייתא.
מנינו אוכלין שסופן לטמא אדם: **מעשה עץ.**
שאסורים בהנאה וצטלו מאכילה ונעשו כעצים הנעצדים:
הרי אמרו.
באלו עוצרין (פסחים מה:):
חצוי אוכלים.
שצבלים הרי הם ככלים ואם נגעה טומאה באוכל נטמא הכלי דתנן (שם) בָּצֵק שֶׁבִּסְדָּקֵי עֲרִיבָה לִעֵינֵי הַטּוּמְאָה אִם רוּחָהּ בִּקְיוּמוֹ הִי הֵן כַּעֲרִיבָה וְאִמֵּר אֵי טוּמְאָתוֹ זו שֶׁהוּא נֶעֱשֶׂה כְּלִי וְאִם נִגְעָה בָּמֶת חוּזֵר וּמִטְמֵא אִדָּם לֹא דִלְאוּרִיתָא:
חלב נבלה.
דבהמה טהורה אינו מטמא כנבלה דנפקא לן^י מיעשה לכל מלאכה [ויקרא ו] ולענין לקבל טומאה מן הנבלה או מן השך:
כפרים.
שעמם מועטין וחלב לאו בר אכילה הוא אפילו לעובד כוכבים אלא ע"י דחק:
צריך מחשבה.
והוי אוכל וכיון דחלב יורד לתורת אוכל אומר אני טומאתו אגב כוליא מה שהוא מטמא אדם משום מגע נבלה ושהוא שומר הכוליא כשהכוליא טמונה צו כדלמר לעיל (דף קט:).
כמה חוטין נמשכים הימנה לאו דאורייתא דאי דאורייתא מצינו דבר שיורד לתורת אוכל כגון חלב שחישב עליו ועדיין הכוליא טמונה בו!:

מעטא טומאה חמורה.
ואכן תנן כל שסופו לטמא טומאה חמורה אין צריך הכשר ויזוה לענין טומאת אוכלין אוכל הוא וקתני צריך הכשר:
מעשה עץ שימש.
לאו בתורת אוכל הוא מטמא אלא בתורת שומר לאוכל כעצם ובקרנים וכתלפים:
הרי אמרו צית שסכבו בורעים.

כגון שסיך ציתו בשצבלים ובהם הזרעים וכיון שעשה מהם סכך יאצטל הזרעים ונעשה אהל חשוב ואם פרחה זרעת בלאתו צית הרי כל הצית טמא כתליו ואהל שלו יטלטמא אדם וכלים:
טומאתו לאו דאורייתא.
אותה טומאה שהצית חשוב אהל לטמא אדם! לאו דאורייתא היא.
ואית דגרסי צית שסיכו בורעים טהרו כלומר טהרו מטומאת אוכלים ונעשו עץ דבטלו אלא הסיכוך טומאתו לאו דאורייתא כדפרישית:
אי אין מיתה עושה גיפור.
והרי תננבל עמה לטמא משום נבלה:
מ"ט דרבי שמעון.
דמטהר המעורה בצעלי חיים:

לאחרים

עין משפט ונר מצוה

פב א ב ג ד מ"י פ"ג
מהלכות טומאת מת הלכה ו':

שיטה מקובצת

אן הואיל ומעורה מעורה אלא אמציעתא: **ב** כא נמי הואיל והאבר מעורה בבהמה דהוא בעלי חיים טהור הוא: **ג** אי כדר' יוחנן דאמר לעיל יש יד להכשר: **ד** המדולדלין באדם טהורין דכי ימות כתיב וכל זמן שהוא חי מציל עליהן מלטמא הסי'ד: **ה** עושה ניפול ורו"ל כבשר הפורש מן החי ובשר הפורש מן החי טהור: **ו** ולא אבר מן המת קמירר כגון דליכא באותו אבר מן המת לא כזית בשר ולא עצם כשעורה דעצם כשעורה ה"מ הוא וכזית מן המת דברי הכל מטמא והא דתנן האטרים אין להם שיעור אפי' פחות מכזית מן המת ההיא לאו רבי אליעזר היא הסי'ד: **ז** דמטהר לקמן בין בבשר הפורש מן החי בין בעצם: **ח** דרובע הקב עצמות מת מטמאים באהל:

קבט:

לאחרים. לעוזדי כוכבים: **קרוי אוכל**. לענין טומאת אוכלין ואבר מן החי אין אתה יכול להאכילו לאחרים זהיתר: **ודילמא טעמא דר' שמעון**. ולמה לי קרא להכי: **הואיל ומעורה**. צבעלי חיים שאין טומאה נוהגת בהם כדלמרינן לגבי יחור דהואיל והתאנה מעורה ציחור חיבור הוא אע"פ שהיחור נפסח מן האילן שהקליפה מועלת בו לעשות חצור הכא נמי הואיל והאבר מעורה צבהמה סכל דהו טהור הוא: **נשחטה הצהמה**. אין המדולדל יתיר לא לישראל ולא לבני נח: לא הוכשרו. וקמפרש ר' רבי יוחנן משום דלאו בני קבולי טומאה נינהו דלא משויא להו שחיטה אוכלא הואיל שאינו קרוי אוכל: **ודלמא**. לעולם בני קבולי טומאה נינהו וטעמא דר"ש אי ה' כדרבא דמפרש לעיל (דף קס:) טעמא דר"ש משום דאין צהמה נעשית יד להכשיר האבר אי כרדבי יוחנן דלמנר גנמי לעיל אין יד להכשר וכשאוחזו בקטן ואין גדול עולה עמו פליגי ומשום הכשר: **אלא לעולם**. אי איתמר דר' אסיי) אסיפא דמתניתין איתמר אמתה הצהמה ור' שמעון מטהר אפילו הוכשר הבשר אין מקבל טומאה וכ"ש דפליג ארישא כשהן מחוברין ומינהו קרא לא אלתריקן ליה אלא משום סיפא דאי משום רישא הא אית ליה טעם אחר כדלמרינן: **מתני'** **המדולדלין נאדם טהוריס**. דכי ימות כתיב: **ח**: **מח האדם הבשר**. המדולדל טהור דמימה עושה ניפוליס ובשר הפורש מן החי טהור וכרבי יהושע ור' נחוניא בן הקנה מיתוקמא דמטהרים לקמן צשר הפורש מאדם **חי: האבר מטמא משום אבר מן החי**. בגמרא מפרש מאי איכא בין אבר מן החי לאבר מן המת אבר מאדם חי מטמא צמגע וצמשא וצאהל אכל כזית צשר ועצם כשעורה הפורש מאבר מן החי אינו מטמא ומאבר מן המת מטמא: **גב' צעלמא קאי**. ואפילו מאבר מן המת דעלמא פליגי) דלא מטמא אלא אם כן יש בו כזית צשר דמטמא משום צשר: **אי"ל ר' יהושע**. וכי מפני ששמעת מן החי סצור אמה לומר מן החי דוקא ולא מת צתמיה והלא כתיב צמגילת תענית פסחא זעירא כו' פסח שני שצאייר: **הא רבה**. פסח ניסן: **למספר**. צתמיה: **ה"ג כל דכן**. שמעת: **אי"ל כך שמעתי**. שאבר מן החי מטמא ולא אבר מן המת: **ה"ג ומאי איכא בין אבר מן החי לאבר מן המת**. ואמתניתין קאי: **כזית צשר ועצם כשעורה הפורש מאבר מן החי איכא צינייהו**. תנא דמתניתין סצירא ליה כר' יהושע דמטהר לקמן בין

העור והרוטב פרק תשיעי חולין

לאחרים אין קרוי אוכל אמר ליה רבי זירא לרבי אסי דילמא טעמא דרבי שמעון התם הואיל ומעורה מעורה **ד**תניא **י**חור של תאנה שנפשח ומעורה בקליפה ר' יהודה מטהר וחכמים אומרים אם יכול לחיות טהור ואם לאו טמא ואמרינן לך מאי טעמא דרבי יהודה ואמרת לן הואיל ומעורה מעורה **ה** אמר ליה אמצעיתא נשחטה הבהמה הוכשרה בדמיה דברי ר' מאיר ר' שמעון אומר לא הוכשרו **ו**(אמר ר' אסי) אמר רבי יוחנן מאי טעמא דרבי שמעון אמר קרא **י**מכל האוכל אשר יאכל אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל אוכל שאין אתה יכול להאכילו לאחרים אין קרוי אוכל ודילמא טעמא דר' שמעון בההיא אי **ז**כדרבא אי כדרבי יוחנן אלא לעולם אסיפא ולאו אאבר אלא אבשר מתה הבהמה הבשר צריך הכשר ור' שמעון מטהר אמר ר' יוחנן מ"ט דרבי שמעון אמר קרא מכל האוכל אשר יאכל

הדרן עלך העור והרוטב

אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים אין קרוי אוכל: **מתני'** **ה**האבר והבשר המדולדלין באדם טהורים מת האדם הבשר טהור האבר מטמא משום אבר מן החי ואינו מטמא משום אבר מן המת דברי ר' מאיר ורבי שמעון מטהר: **גב'** ורבי שמעון מה נפשך **א**י מיתה עושה ניפול ליטמא משום אבר מן החי ואי אין מיתה עושה ניפול ליטמא משום אבר מן המת ר' שמעון בעלמא קאי דקאמר תנא קמא האבר מטמא משום אבר מן החי ואין מטמא משום אבר מן המת אלמא אבר המת בעלמא מטמא ואמר ליה ר"ש אבר המת בעלמא לא מטמא דתניא אמר ר' אליעזר שמעתי שאבר מן החי מטמא אמר לו ר' יהושע מן החי ולא מן המת וקל וחומר ומה חי שהוא טהור אבר הפורש ממנו טמא מת שהוא טמא לא כל שכן כתוב במגילת תענית פסחא זעירא דלא למספר הא רבה למספר אלא כל דכן הכא נמי כל דכן אמר ליה כך שמעתי ומאי איכא בין אבר מן החי לאבר מן המת כזית בשר ועצם כשעורה הפורש מאבר מן החי איכא צינייהו **ו**דתנן כזית בשר הפורש מאבר מן החי ר' אליעזר מטמא ור' נחוניא בן הקנה ור' יהושע ימטהרין עצם כשעורה הפורש מאבר מן החי ר' נחוניא מטמא רבי אליעזר ור' יהושע ימטהרין השתא דאתית להכי בין תנא קמא לרבי שמעון נמי כזית בשר ועצם כשעורה איכא צינייהו:

הדרן עלך העור והרוטב

דר' אסי דילמא טעמא דרבי שמעון התם הואיל ומעורה מעורה **ד**תניא **י**חור של תאנה שנפשח ומעורה בקליפה ר' יהודה מטהר וחכמים אומרים אם יכול לחיות טהור ואם לאו טמא ואמרינן לך מאי טעמא דרבי יהודה ואמרת לן הואיל ומעורה מעורה **ה** אמר ליה אמצעיתא נשחטה הבהמה הוכשרה בדמיה דברי ר' מאיר ר' שמעון אומר לא הוכשרו **ו**(אמר ר' אסי) אמר רבי יוחנן מאי טעמא דרבי שמעון אמר קרא **י**מכל האוכל אשר יאכל אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל אוכל שאין אתה יכול להאכילו לאחרים אין קרוי אוכל ודילמא טעמא דר' שמעון בההיא אי **ז**כדרבא אי כדרבי יוחנן אלא לעולם אסיפא ולאו אאבר אלא אבשר מתה הבהמה הבשר צריך הכשר ור' שמעון מטהר אמר ר' יוחנן מ"ט דרבי שמעון אמר קרא מכל האוכל אשר יאכל

אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים אין קרוי אוכל: **מתני'** **ה**האבר והבשר המדולדלין באדם טהורים מת האדם הבשר טהור האבר מטמא משום אבר מן החי ואינו מטמא משום אבר מן המת דברי ר' מאיר ורבי שמעון מטהר: **גב'** ורבי שמעון מה נפשך **א**י מיתה עושה ניפול ליטמא משום אבר מן החי ואי אין מיתה עושה ניפול ליטמא משום אבר מן המת ר' שמעון בעלמא קאי דקאמר תנא קמא האבר מטמא משום אבר מן החי ואין מטמא משום אבר מן המת אלמא אבר המת בעלמא מטמא ואמר ליה ר"ש אבר המת בעלמא לא מטמא דתניא אמר ר' אליעזר שמעתי שאבר מן החי מטמא אמר לו ר' יהושע מן החי ולא מן המת וקל וחומר ומה חי שהוא טהור אבר הפורש ממנו טמא מת שהוא טמא לא כל שכן כתוב במגילת תענית פסחא זעירא דלא למספר הא רבה למספר אלא כל דכן הכא נמי כל דכן אמר ליה כך שמעתי ומאי איכא בין אבר מן החי לאבר מן המת כזית בשר ועצם כשעורה הפורש מאבר מן החי איכא צינייהו **ו**דתנן כזית בשר הפורש מאבר מן החי ר' אליעזר מטמא ור' נחוניא בן הקנה ור' יהושע ימטהרין השתא דאתית להכי בין תנא קמא לרבי שמעון נמי כזית בשר ועצם כשעורה איכא צינייהו:

צצשר הפורש **ו** בין צעצם הפורש מן החי דהא מתניתין ר' יהושע היא דמטמא צאבר מן המת הילכך צצשר מן החי שאינו אבר נמי כרבי יהושע סצירא ליה. טעמא דרבי אליעזר ור' יהושע ור' נחוניא מפרש צעדיות (פ"ו מ"ג) מה ראה כל אחד לטמא צזה ולטהר צזה ומה ראה ר' יהושע לטהר צשניהס דתנן התם אמרו לו לר' אליעזר השוה מדותיך או טעמא צשניהס או טטהר צשניהס אמר להם מרבה אני טומאת צשר מטומאת עצמות שהצשר נוהג צנצלות וצשרציס מה שאין כן בעצמות אמרו לו לר' נחוניא השוה מדותיך אמר להם מרבה אני טומאת עצמות מטומאת צשר שהצשר הפורש מן החי טהור ואבר הפורש ממנו והוא כצרייתו טמא אמרו לו לר' יהושע מה ראתי לטהר צשניהס והא שניהס צמת טמאין אמר להם לא אם אמרתם צמת שהרי יש בו רוצע ורוב ורקצ דרוצע הקצ עצמות מת יטטמאים צאהל ורוב צניינו או רוב מניינו מטמא ומלא תרדוד רקצ מטמא צאהל תאמרו צחי שאין צו רוצע ורוב ורקצ כו': **השטא דאסיס להכי**. דלדכרתן עצם כשעורה וצשר הפורש מהשתא אימא לך דר"ש לאו אאבר מן המת פליג אלא בין תנא קמא לר"ש דמתניתין נמי כזית צשר ועצם כשעורה איכא צינייהו צזה פליגי אם אבר מן החי חלוק מאבר מן המת צשתיקן או צאחת מהן דלתנא קמא אינו חלוק אלא צאחת מהן דת"ק סבר אי כרבי אליעזר דמטמא צצשר הפורש מאבר מן החי וצבעס כשעורה הפורש ממנו מטהר אי כר' נחוניא דלמנר איפכא והכי קלמנר האבר טמא משום אבר מן החי וצשר הפורש ממנו טמא והעצם טהור כר' אליעזר או העצם טמא והצשר טהור כרבי נחוניא ולא משום אבר מן המת דשניהס טמאין צו ור' שמעון מטהר בין צעצם בין צצשר הפורש ממנו דסבר כר' יהושע דמטהר צשניהס אכל אבר עצמו ה"נ דמטמא לר"ש:

הדרן עלך העור והרוטב

מסורת הש"ס

א) [צ"ל דמנן.] **ב**) [שקצין פ"ג מ"ח לעיל קכח:]. **ג**) רש"ל מ"ו, ד) כס"י כדרבה, **ה**) [לעיל עג: עד:]. **ו**) עדיות פ"ו מ"ג, **ז**) ג"א ר' אסי, **ח**) כס"י כדרבה, **ט**) ג"א יוחנן, **י**) [נמצער יטן:] **כ**) כס"א: פליג,

תורה אור השלם

י. מכל האכל אשר האכל אשר יבוא עליו מים יטמא וכל משקה אשר ישתה ככל כלי ייקרא יא לד

הנחות הב"ח

א) רש"י ד"ה כזית וכו' צצשר הפורש מן החי בין צעצם:

מוסף רש"י

יחור. טף (דע"ל קכח:). ר' יהודה מטהר. דלמתי מחובר הוא (שש).

הדרן עלך העור והרוטב

מסורת הש"ס

^(א) צבורות יד. [תמורה י. לג:א, ב]
‏^(ב) [דברים יב], [שם]

ⓘ

גליון הש"ס

רש"י ד"ה חוריע והלחיים ובר' משום דבעי ובר'. ע"י לקמן דף קלח ע"ב ברש"י ד"ה לבד מראשית הגז:

ⓘ

מוסף רש"י

שקדם מום קבוע להקדשן. שהיה להם מום קבוע והקדשן להמכר ולהביא ממדיהם קרנן למנוח (בכורות יד.). חייבין בבכורה. לאחר פדיון אם ילדו (שם) אם נקבות הן ולאחר פדיון כיכורו (תמורה י.). ובמתנות. זרוע ולחיים וקריה כחולין גמורים (בכורות יד.). ויוצאין לחולין. בפדיון לגמרי ליגזו וליעבד כחולין גרדי, משום דמשקילא לא חיילא עליהו קדושה תמורה (שם). וולדן מותר. אפילו איעבד קודם פדיון ומתיליד לאחר פדיון (תמורה ג.). והשוחרטין בחוץ פטור. אפילו קודם פדיון, לפילו היי מומין קל כגון דוקין שצנין, ולגבי קדשים מתייב שחוט בחוץ, הכא פטור משום דלא מלה עליהן מתחילה קדושה כל כך (בכורות שם). ואם מותר. קודם פדיון. יפדו. להאכילן לכלבים, דאין קדשטן תמורה ותו מקיל דרגיעי משאר קדשים שאין נפדין אלא חוץ שזיכלו לעמוד בפני הסני בשעת הערכתן, דכתיב והעמיד את הבהמה וזכר והיחך הכסין וגו' (שם). חרץ מן הבכור והמעשר. שאפילו נמנוח מלה עליהן קדושה תמורה, דבכור רחם מקדשו ובמעשר תמיב לא יצקר בין טוב לרע, דמשמע בין חס בין בעל מום קדוש, טוב חס רע בעל מום (שם). או מום עובר. ממאן דלתייה דמי ותלה עליהן קדושה (שם). ואין יוצאין בו. שאפילו לאחר פדיון אסורין בגזה ועבודה (שם). וולדן וחלבן אסור בו. מפרש בגמרא כשנתעברו קודם פדיון וילדו לאחר פדיון (שם). והשוחרטין בחוץ. קודם פדיון, חייב. כרת, ובגמרא מפרש דדוקין שצנין דרלאין הן לפנים ולאביא דר' עקיבא דלמר אם עלו לא יידו, אכל בשאר מומין לא דלמריקן במסכת יומא (גו.). הראוי לכהל מועד חייבין עליו אי לא מלה חייבין. יקברו. והערכה (שם).

הזרוע והלחיים. **בזרץ ובצוזה** **לארץ.** * משום דצעי למימר בחולין אכל לא בחמוקדשין נקט להו: **צפני הצית.** צעודו קיים: חולין אינן חייבין בחזה ושוק אלא קדשים לחודייהו: **ואסן אופס.** בחזה ושוק כתיב. אותם מיעוטא הוא חזה ושוק אין ולא

דבר אחר: כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן. הרי הן כמקדשים עניים ואכנים לדמיהם ואין בהן קדושת הגוף ואם נפדו הרי הן כחולין גמורים ומייצים בצבורה אם ילדו צבור הרי הוא קדוש וכל זמן שלא נפדו לא כדלמר בצבורות פ"ב (דף יד.) קסבר האי תנא קדושת דמיים מדחה מן הצבורה דאין קדושה מלה על קדושה: **וולדן וחלבן מותר לאחר פדיונם.** מה שאין כן במקדש תמימים ונסתאבזו ופדלן דלמר'י בצבורות (דף טו.) רק בכל אות נפשך מוצא ואכלת צשרט בפסולי המוקדשין לאחר פדיון הכתוב מדבר מדל'אטרך קרא למימר זהו הטמא והטהור יאכלנו^(א) וכתיב מוצא ואכלת צשר מוצא ולא גזיה ואכלת ולא לכלבץ צשר ולא חלב מתמיתין דלסור ובצבורות (דף יד.) מוקמינן כגון דליעבד לפני פדיונו ואמיליד לאחר פדיונו בין רישא דקמתי מותר בין סיפא דקמתי אסור: **ויולאין לחולין.** ע"י פדיון להיות כחולין גמורים אפילו ליגזו וליעבד מה שאין כן בקדם הקדשן את מומן כדלקמן במתניתין: **והשוחרטן בחוץ פטור.** ואילו בקדם הקדשן את מומן תנן מוקמינן לקמן דחייב אם שחט בחוץ קודם פדיון ואע"ג דאין ראויים לפתח אהל מועד דהא בעלי מומין יניהו ותנן (וחבים דף קיב.) הראוי לפתח אהל מועד חייבין עליו בחוץ ושאינו ראוי בפנים אין חייבין עליו בחוץ הא מוקמינן לה בצבורות (דף טו.) דדוקין שצנין ואליבא דר"ע דלמר אם עלו לא ירדו הילכך הואיל ובפנים לא ירדו חייבין עליהן בחוץ. וכולהו הך מתני' מיתניא בצבורות בפרק שני (דף יד.) והתם תני לה משום צבורות והכא תני לה משום מתנות: **ואין עושין תמורה.** אפילו קודם פדיון. ובצבורות [יד:] מפרש טעמא טוב מעיקרו עושה תמורה ואפילו נעשה רע אחר שהקדישו אכל רע מעיקרו אינו עושה תמורה: **ואם מהו יפדו.** ואע"פ שאינם ראויים אלא לכלבים ואין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים כדפרישית לעיל ואכלת ולא לכלבץ ה"מ בקדשים שקדם הקדשן את מומן אכל הני דייקלא צעלמא יניהו ולא נחת להו קדושת הגוף ועוד אשמועינן דלא צעין העמדה והערכה וקסבר קדשי צדק הצית לא היו בכלל העמדה והערכה דכתיב בפדיון קדשים שנסתאבזו לאחר כך והעמיד את הבהמה (ויקרא כ) וכיון דמתה אי אפשר להעמידה: **חוץ מן הבכור והמעשר.** דאע"ג שקדם מומן להקדשן מלה עליהם קדושה גמורה לכל דבריהם אלא שאין כשרים ליקרב דבכור צרחם מלה רחמנא לא שנה חס ולא שנה צעל בעל מום קדש חס קרב ובעל מום נאכל לכהן כדילפינן בצבורות (דף כח.) ובשרס יהיה לך [במדבר יח] בשרס תרי משמע לימד על בכור בעל מום שמתנה לכהן ומעשר צהמה נמי כתיב ציה (ויקרא כ) העשירי יהיה קדש לא יצקר בין טוב לרע טוב היינו חס רע היינו בעל מום: **או מום עובר קודם להקדשן.** דמום עובר כמאן דלתייה דמי: **פטורין מן הבכורה.** ואע"פ שנפדו וילאו לחולין להיתר אכילה פטורין מן הבכורה אם ילדו דכתיב צהו (דברים יב) כצבי וכאיל וצבי ואיל פטורים מן הבכורה דהא צקר ואין כתיב [שם טו]: **ומן המסנות.** זרוע ולחיים דאין וקריה דאין נוהגין בצבי ואיל דכתיב (שם יח) אם שה: **ואין יולאין לחולין.** בפדיון: **ליגזו וליעבד.** כדפרישית לעיל מוצא ואכלת אין בהן אלא היתר וציהה ואכילה בצלד אכל גזיה ועבודה לא: **וולדן וחלבן אסור.** בצבורות (דף יד.) מוקי לה דליעבד לפני פדיונו ואמיליד לאחר פדיונו דאי איעבד ואמיליד לאחר פדיונו ולד צבי ואיל הוא ואם נולד לפני פדיונו מאי איריא הני אפילו קדם מומם להקדשן נמי ולדן לפני פדיון אסור: **והשוחרטן בחוץ חייב.** כדפרישית לעיל דדוקין שצנין וקודם פדיון: **ועושין תמורה.** קודם פדיון דכתיב (ויקרא כ) טוב צרע או רע צטוב: **מסו.** מענמן: **יקברו.** או משום דצעין העמדה והערכה או משום דאין פודין את הקדשים להאכילם לכלבים: **גב' הוה אמינא קדשים חייבין במסנות.** מקל וחומר מחולין כדלמרן במתניתין והיכי מצינן למימר הכי הא איכא למפרך בזהאי ק"ו מה לחולין כו' וקרא למא לי: בכור אינו נוהג במקדשים דבקרך ואאך כתיב (דברים טו) ולא הקדש ועוד תקדיש כתיב (שם) ולא שכבר קדוש: **סיסי מוכרים.** כלומר אי לאו אותם דקרא הוה אמינא תימי צק"ו מוכרים דחולין דליכא למיפרך צהו שכן חייבין בצבורה שאין יולדין: ראשית הגז אינו נוהג במקדשים דהא לאו בני גזיה יניהו דכתיב (שם יח) גז לאאך ולא הקדש: ראשית הגז כל השנה כשהוא גוזז לאנו נותן לכהן דבר מועט כדמפרש לקמן (דף קלה.) שיעורא וקרי ליה ראשית [דברים יח] כי היכי דקרי תרומה (שם) ראשית דגנן: תיישים זכרים אין בהם לא צבורה ולא ראשית הגז ואי לאו אותם מחייבין מתנות בקדשים מק"ו מתיישים חולין: מעשר צהמה אינו במקדשין דכתיב [ויקרא כ] יהיה קדש ולא שכבר קדוש צפ"ב דבכורות (דף גג:) הילכך לא אתי צק"ו דליכא למיפרך תלמר במקדשין שאין נכנסין לדיר להמעשר: **מוקנים.** אי לאו אותם הוה מיימין ליה מק"ו מתיישים זקנים דחולין שכבר נתעשרו ואין צריכין עוד להכנס לדיר: **מה לזקנים.** תיישים זקנים דחולין דבין הוא שהן חייבין במתנות: **שכן נכנסו כבר לדיר להמעשר.** תלמר בקדשים שלא נכנסו כבר לדיר להמעשר. ומהדר אי לאו אותם הוה מיימין להו צק"ו מלקוח ויתום. הלכוח פטור ממעשר צהמה אם לקח עשרה טלחים מן השוק פטור מלעשר דבקרך ואאך תמר רחמנא והיתום שמתה אמו בשעת לידה כגון זה פירש למיתה חזה פירש לחיים כדלמר בשאוחט (לעיל לה:) פטור ממעשר צהמה דלמינן לקדש דכתיב [ויקרא כב] תחת אמו פרט ליתום וילפינן מעשר צהמה מיימיה צפ"ב דבכורות (טו.) ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא אומר נלמר כאן תחת אמו ונלמר להלן תחת השצט מה כאן פרט לכל השמות הללו כלאים ונדמה ויואף דופן ויתום דכולהו מימעטי מהאי קרא דשור או כשצ [שם כב] אף להלן לענין מעשר פרט לכל השמות הללו אע"ג דבעל מום נכנס לדיר להמעשר אלו אין נכנסים: ה"ג **צמינן קאמרם קדשים נמי צמינן.** כגון חולין נכנסין לדיר הילכך אי לאו אותם אחי צק"ו: **מה קדשים שאין חייבים במסנות.** דהא ממעטינן להו מאותם דכתיב גזי חזה ושוק אותם ולא מתנות: **אמר קרא.** במתנות חולין זה יהיה דבר זה נוהג בחולין ואין חזה ושוק נוהגין בהן: בחזה ושוק כתיבא תנופה לפני ה': אי אצריא. חוץ לעזרה:

הזרוע והלחיים פרק עשירי חולין

קל.

הזרוע והלחיים. תלמוד לומר **ואתן אותם.** ואי לאו קל וחומר לא הוה צריך קרא אע"ג דסממא כתיב בין בחולין בין במקדשים דה"א דבר הלמד מענינו צמה הכתוב מדבר בחולין דכתיב לעיל מהאי קרא דגנן תירושך ויזהרך וגו' גז לאאך וראשית הגז אינו נוהג במקדשין כדלמר לקמן פרק ראשית הגז (דף קלה.):

תיתבי מלוקח ויתום. הוה מצי למימר נמי תימי מכלאים וטרפה ועוד טוצא דתנן בפרק מעשר צהמה (בכורות דף גו.) שאין נכנסין לדיר להמעשר:

וזך אין מידי אחרינא לא. תימה דקאי במתנות וממעט חזה ושוק אדרצה ה"ל למעוטי מיניה מוקדשין ממתנות ויש לומר דכבר אדעיתו מאותם וכה"ג פירש"י צפ"ק (לעיל דף כד.) גזי וזאת אשר ללוים:

והשוחרטן בחוץ פטור וואין עושין תמורה ^א ואם מתו יפדו חוץ מן הבכור ומן המעשר ^ב כל שקדם הקדשן את מומן או מום עובר קודם להקדשן ולאחר מכאן נולד להם מום קבוע ונפדו פטורין מן הבכורה ומן המתנות ואינן יוצאין לחולין להגזו ולהעבד וולדן וחלבן אסור לאחר פדיון והשוחרטן בחוץ חייב לעושין תמורה ואם מתו יקברו: **גב' טעמא** דכתב רחמנא אותם הא לאו הכי הוה אמינא קדשים חייבין במתנות איכא למיפרך מה לחולין שכן חייבין בבכורה תימי מוכרים מה לזכרים שכן חייבין בראשית הגז מחיישים מה לתיישים שכן נכנסין לדיר להתעשר מוקנים מה לזקנים שכן נכנסו לדיר להתעשר מלקוח ויתום מה ללוקח ויתום שכן נכנסין במינון לדיר להתעשר במינון קדשים נמי במינון נכנסין לדיר להתעשר ויהיו חולין חייבין בחוזה ושוק מקל וחומר ומה קדשים שאין חייבים במתנות חייבין בחוזה ושוק חולין שחייבין במתנות אינו דין שחייבין בחוזה ושוק אמר קרא ^ב וזה יהיה משפט הכהנים זה אין מידי אחרינא לא אלא טעמא דכתב רחמנא זה הא לאו הכי הוה אמינא חולין חייבין בחוזה ושוק והא בעי תנופה היכא לינופיניהו אי אבראי ^א לפני ה' כתיב אי

לפתח אהל מועד חייבין עליו בחוץ הא מוקמינן לה בצבורות (דף טו.) דדוקין שצנין ואליבא דר"ע דלמר אם עלו לא ירדו הילכך הואיל ובפנים לא ירדו חייבין עליהן בחוץ. וכולהו הך מתני' מיתניא בצבורות בפרק שני (דף יד.) והתם תני לה משום צבורות והכא תני לה משום מתנות: **ואין עושין תמורה.** אפילו קודם פדיון. ובצבורות [יד:] מפרש טעמא טוב מעיקרו עושה תמורה ואפילו נעשה רע אחר שהקדישו אכל רע מעיקרו אינו עושה תמורה: **ואם מהו יפדו.** ואע"פ שאינם ראויים אלא לכלבים ואין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים כדפרישית לעיל ואכלת ולא לכלבץ ה"מ בקדשים שקדם הקדשן את מומן אכל הני דייקלא צעלמא יניהו ולא נחת להו קדושת הגוף ועוד אשמועינן דלא צעין העמדה והערכה וקסבר קדשי צדק הצית לא היו בכלל העמדה והערכה דכתיב בפדיון קדשים שנסתאבזו לאחר כך והעמיד את הבהמה (ויקרא כ) וכיון דמתה אי אפשר להעמידה: **חוץ מן הבכור והמעשר.** דאע"ג שקדם מומן להקדשן מלה עליהם קדושה גמורה לכל דבריהם אלא שאין כשרים ליקרב דבכור צרחם מלה רחמנא לא שנה חס ולא שנה צעל בעל מום קדש חס קרב ובעל מום נאכל לכהן כדילפינן בצבורות (דף כח.) ובשרס יהיה לך [במדבר יח] בשרס תרי משמע לימד על בכור בעל מום שמתנה לכהן ומעשר צהמה נמי כתיב ציה (ויקרא כ) העשירי יהיה קדש לא יצקר בין טוב לרע טוב היינו חס רע היינו בעל מום: **או מום עובר קודם להקדשן.** דמום עובר כמאן דלתייה דמי: **פטורין מן הבכורה.** ואע"פ שנפדו וילאו לחולין להיתר אכילה פטורין מן הבכורה אם ילדו דכתיב צהו (דברים יב) כצבי וכאיל וצבי ואיל פטורים מן הבכורה דהא צקר ואין כתיב [שם טו]: **ומן המסנות.** זרוע ולחיים דאין וקריה דאין נוהגין בצבי ואיל דכתיב (שם יח) אם שה: **ואין יולאין לחולין.** בפדיון: **ליגזו וליעבד.** כדפרישית לעיל מוצא ואכלת אין בהן אלא היתר וציהה ואכילה בצלד אכל גזיה ועבודה לא: **וולדן וחלבן אסור.** בצבורות (דף יד.) מוקי לה דליעבד לפני פדיונו ואמיליד לאחר פדיונו ולד צבי ואיל הוא ואם נולד לפני פדיונו מאי איריא הני אפילו קדם מומם להקדשן נמי ולדן לפני פדיון אסור: **והשוחרטן בחוץ חייב.** כדפרישית לעיל דדוקין שצנין וקודם פדיון: **ועושין תמורה.** קודם פדיון דכתיב (ויקרא כ) טוב צרע או רע צטוב: **מסו.** מענמן: **יקברו.** או משום דצעין העמדה והערכה או משום דאין פודין את הקדשים להאכילם לכלבים: **גב' הוה אמינא קדשים חייבין במסנות.** מקל וחומר מחולין כדלמרן במתניתין והיכי מצינן למימר הכי הא איכא למפרך בזהאי ק"ו מה לחולין כו' וקרא למא לי: בכור אינו נוהג במקדשים דבקרך ואאך כתיב (דברים טו) ולא הקדש ועוד תקדיש כתיב (שם) ולא שכבר קדוש: **סיסי מוכרים.** כלומר אי לאו אותם דקרא הוה אמינא תימי צק"ו מוכרים דחולין דליכא למיפרך צהו שכן חייבין בצבורה שאין יולדין: ראשית הגז אינו נוהג במקדשים דהא לאו בני גזיה יניהו דכתיב (שם יח) גז לאאך ולא הקדש: ראשית הגז כל השנה כשהוא גוזז לאנו נותן לכהן דבר מועט כדמפרש לקמן (דף קלה.) שיעורא וקרי ליה ראשית [דברים יח] כי היכי דקרי תרומה (שם) ראשית דגנן: תיישים זכרים אין בהם לא צבורה ולא ראשית הגז ואי לאו אותם מחייבין מתנות בקדשים מק"ו מתיישים חולין: מעשר צהמה אינו במקדשין דכתיב [ויקרא כ] יהיה קדש ולא שכבר קדוש צפ"ב דבכורות (דף גג:) הילכך לא אתי צק"ו דליכא למיפרך תלמר במקדשין שאין נכנסין לדיר להמעשר: **מוקנים.** אי לאו אותם הוה מיימין ליה מק"ו מתיישים זקנים דחולין שכבר נתעשרו ואין צריכין עוד להכנס לדיר: **מה לזקנים.** תיישים זקנים דחולין דבין הוא שהן חייבין במתנות: **שכן נכנסו כבר לדיר להמעשר.** תלמר בקדשים שלא נכנסו כבר לדיר להמעשר. ומהדר אי לאו אותם הוה מיימין להו צק"ו מלקוח ויתום. הלכוח פטור ממעשר צהמה אם לקח עשרה טלחים מן השוק פטור מלעשר דבקרך ואאך תמר רחמנא והיתום שמתה אמו בשעת לידה כגון זה פירש למיתה חזה פירש לחיים כדלמר בשאוחט (לעיל לה:) פטור ממעשר צהמה דלמינן לקדש דכתיב [ויקרא כב] תחת אמו פרט ליתום וילפינן מעשר צהמה מיימיה צפ"ב דבכורות (טו.) ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא אומר נלמר כאן תחת אמו ונלמר להלן תחת השצט מה כאן פרט לכל השמות הללו כלאים ונדמה ויואף דופן ויתום דכולהו מימעטי מהאי קרא דשור או כשצ [שם כב] אף להלן לענין מעשר פרט לכל השמות הללו אע"ג דבעל מום נכנס לדיר להמעשר אלו אין נכנסים: ה"ג **צמינן קאמרם קדשים נמי צמינן.** כגון חולין נכנסין לדיר הילכך אי לאו אותם אחי צק"ו: **מה קדשים שאין חייבים במסנות.** דהא ממעטינן להו מאותם דכתיב גזי חזה ושוק אותם ולא מתנות: **אמר קרא.** במתנות חולין זה יהיה דבר זה נוהג בחולין ואין חזה ושוק נוהגין בהן: בחזה ושוק כתיבא תנופה לפני ה': אי אצריא. חוץ לעזרה:

קא

עין משפט ונר מצוה

א א מיי פ"ט מהל' בכורים ה' א סנה עשין קמב טו"ע י"ד ס' סא סעיף כא:
ב ב מיי שם טור ש"ע שם סעיף יט:
ג ג מיי פ"ה מהלכות צבורות ה' ח:
ד ד מיי פ"ט מהלכות צבורות ה' ב:
ה ה מיי פ"א מהלכות מעילה ה' ט:
ו ו מיי פ"א מהלכות איסורי מוצא ה' יא:
ז ז מיי פ"ח מהלכות מעשה קרבעות ה' ו:
ח ח מיי פ"א מהלכות תמורה ה' יג:
ט ט מיי פ"א מהלכות איסורי מוצא ה' יא:
י י מיי פ"א מהלכות מעילה ה' ט:
כ כ פ"ה מהלכות צבורות הלכה ט:
ל ל [מיי] פ"ג מהלכות תמורה הלכה ד:]

ⓘ

תורה אור השלם

- כי את חוזה התנופה זאת שוק התרומה לקחתיה מאת בני ישראל מזבחי שלמיהם ואתן אותם לאהרן הדבון ולבניו לחק עולם מאת בני ישראל: ויקרא ז לד
- וזו יקריה משפט ההקנים מאת הקים מאת ובדי הקובץ אם שור אם שיה ונתן לבתון הורע והלחיים והקבה:
- קדו תביאניה את אשרי ואת החלב על הקחזה וביאנו את הקחזה לקריף אתו תנופה לפני ויקרא ז ל